

EL LLENGUATGE

El calçat

Segons el Diccionari Fabra el substantiu *calçat* designa el «nom genèric dels objectes que, com les sabates, botes, espadenyes, avarques, etc., serveixen per a cobrir i resguardar els peus...». Però la Gran Enciclopèdia Catalana afina segurament aquesta definició del Fabra, que reprèn, introduint-hi una petita modificació en l'inici: «Conjunt dels objectes que, com les sabates...». Efectivament: sembla innegable que el mot *calçat* és més aviat usat per a designar el conjunt d'aquests objectes que es posen als peus —especialment els fets amb pell adobada, tal com no deixen d'advertir el Fabra i la Gran Enciclopèdia— que no pas com a denominació genèrica. I més aviat diríem que són, de fet, certes denominacions específiques, com és ara *espadenya*, i, sobretot, *sabata*, que tenen tendència a ésser usades, en la forma del plural, amb un cert valor genèric, si més no en algunes frases com *Les sabates cada dia són més cares* o *Amb aquests jocs es fan malbé les sabates*. D'altra banda, recordem l'ús de les frases verbals, tan pròpies de la nostra expressió, amb què s'eviten, tot naturalment, certes denominacions: *Com hem d'anar calçats?* o *Van calçats d'una manera molt estranya* (en lloc de *Quin calçat ens hem de posar?* i *Porten un calçat molt estrany*).

El valor més o menys genèric que ha adquirit el nom *sabata* es manifesta també especialment en els seus derivats *sabater* i *sabateria*. El Fabra defineix el primer d'aquests derivats dient «el qui fa o ven calçat» (caldria afegir-hi «o adoba») i el segon «obrador o botiga de sabater». Efectivament: en un establiment que s'anuncia amb la denominació tradicional de *sabateria*, hom espera de trobar-hi i hi troba generalment no únicament sabates sinó molts altres diversos tipus de calçat. És una convenció normalment admesa, que fa del tot innecessari el canvi d'aquesta denominació per la teòricament més genèrica de *calçat*.

Tot comerciant té perfecte dret a retolar el seu establiment amb la denominació que cregui que és més explícita quant als gèneres o serveis que ofereix al públic.

Ara, un nom com és ara *calçat* hauria d'ésser sempre usat en la forma del singular, i no en plural, com fan alguns, perquè tal com hem dit que el defineix molt justament la Gran Enciclopèdia, designa no un objecte aïlladament, sinó tot el conjunt d'objectes que es posen als peus.

Albert Jané